

Farkas Judit kötete¹ a magyar ökofalvakról írt tanulmányaiból nyújt válogatást, többet közülük aktualizált, felújított formában olvashatunk. A szerző 2007 óta vizsgálja a témakört társadalomtudományi megközelítésben. Terepkutatásai során készült interjúk, megfigyelések, a *multi-sited ethnography* módszerével nyert adatok, online és offline források néprajzi-antropológiai elemzése mellett a téma nyomán felmerülő ökológiai, környezet- és település-politikai kérdések megismer(tet)ésével teszi szélessé a vizsgálatának horizontját.

Magyarországon az első ökofalvak az 1990-es évek elején alakultak, jelenleg a 12 (a Magyar Élőfalu Hálózat tagjai) ilyen típusú településen lakók száma körülbelül 500 fő. A települések korántsem mutatnak egyforma képet: vannak közöttük a legmodernebb alternatív technológiát használók, mindenfajta technológiát elutasítók, elzárkózó és nyitott közösségek, valamint lakóik körében sokféle vallás és világnézet helyet kap (Farkas 2017:33). A falvak lakóinak „természtközeli” életmódja a hagyományos paraszti világ elemeinek változás- (vagy inkább „újrarendelés”) vizsgálatára ad alkalmat, egyúttal izgalmas jelenkutatási kérdéseket vetnek fel a posztmodern térben megszülető jelenségek.

A Bevezetőben a Szerző kutatási témájával való megismerkedését, az ökofalu fogalmát és a magyarországi ökofalvak rendszerét mutatja be röviden, majd tanulmányainak rövid összegzését nyújtja. Felhívja a figyelmet az ökofalvak vizsgálatában rejlő témagazdagságra: életmódkutatás, a tárgyi kultúra vizsgálata, vallás- és néphitkutatás, turizmuskutatás, a lokalitás és az identitás kérdései, a hagyományokhoz való viszonyulás és a hagyományalkotás vizsgálata, a fenntartható fejlődés és az ökotudatosság diskurzusainak elemzése (Farkas 2017:14) egyaránt az ökofalvak értelmezési szempontja lehet. Bizonyítva ezt, változatos kutatási témák feltárását valósította meg tanulmányaiban a Szerző: a téma történetét áttekintő írása („Kicsi kis hősök”. *Az ökofalu-mozgalom története és gyökerei*) után bemutatja a szabadság fogalmának, értelmezésének lehetőségeit. Mint rámutat, e kérdésben sajátos kettősség rejlik, hi-

szen „az ökofalu-idea alapja egyfelől az autonóm ember és közösség, függetlenség a károsként megítélt mainstream gazdasági, társadalmi, etikai és környezeti trendektől, másfelől viszont a függés fontossága és elismerése a természettől és a közösségtől” (Farkas 2017:41). Közösség-konceptciókat tár fel az „Egy tál frissen sült fánk” – *A közösség „mítosza” a magyar ökofalvakban* című tanulmányában, vallási és spirituális témákat vizsgál három írásában („Mindenek anyját énekelem, Gaiát, a szilárdat” – *Vallás, hit és spiritualitás a magyar ökofalvakban*, „Túl a pusztá megértésen” – *Természethit a magyar ökofalvakban*, valamint „Nem a testnek van lelke, hanem a léleknek van teste” – *Lélekhit és természetfelfogás Krisna-völgy ökofaluban*). Esettanulmányként mutatja be egy kihalt településből létrehozott ökofalu szimbólummá válásához vezető értelmezéseket, stratégiákat „Meghalt Gyűrűfű – éljen Gyűrűfű”. *Egy jelképpé vált falu-történet (újra)hasznosítása* című dolgozatában. A Szerző kutatásaiból világossá válik az olvasó számára az ökofalvak képviselte alternatív világszemlélet sokrétűsége: a következő tanulmányokból a vizsgált közösségek tér- („Hol van az a nagy kert, ami rám vár?” – *Térhasználat mint társadalomkritika egy magyar ökoközösségben*) és időhasználatába („Kell hagyni időt” – *Esettanulmány egy ökológiai életmódközösség használatáról*) nyerünk betekintést. A kötetet az ökotudatos életmód sarkalatos pontjának számító táplálkozást vizsgáló tanulmány zárja („Nincsenek receptek” – *A magyar ökofalvak táplálkozásának antropológiai vizsgálata*).

2012-ben az *Ökofalvak néprajzi – antropológiai vizsgálata Magyarországon* című, pályázathoz készített zárójelentésében írta Farkas Judit: „Kutatási tervemben előfeltételeztem, hogy a kutatás – a téma jellegéből következően – kizárólag interdiszciplináris lehet”. Sokszempontú és többféle szakterületet felölelő kutatásaival – és azok eredményeit most egybefogó tanulmánykötetével – bizonyítja, hogy munkája nemcsak a társadalomkutatás területeihez, hanem más tudományágak jelenleg zajló diskurzusaihoz szervesen kapcsolódva szolgáltat új adatokat és ad lehetőséget a téma átfogó megismeréséhez.

1 (Kultúrák keresztútján sorozat 23.) L'Harmattan Kiadó, Budapest, 2017. 202 oldal